

... 1980 ...
F/22 C 20

Нотна Сарат

УЗЬНЯСЕНЬНЕ

Нінэль Халецкай

да чатырох Струменяў

Менск

Нінэль, поўнай захаванага, прысьвячаецца.

Сьнег ціха крочыў, рухаўся праз горад,
Сьвятлом ён сыпаў па-над вуліц змокам,
Пад ліхтарамі, пад ружовым небам холад
Глядзеў табе ў твар балючым зрокам.
Ты адварочвала упарта сьветлы твар,
Табе было так цяжка ў сьвет зірнуць,
Не мела сіл, паветра каб уздыхнуць,
Свабоду ветру каб схапіць з-пад хмар.
Ты мне здавалася пужлівай і прастой,
Здавалася, што сьнег разьбіў настрой...
Але я ўбачыў блёск у вачах тваіх,
Мелёдыю адчуў мой тонкі слых,
Я песьню чуў, якую сьнег сьпяваў,
Я чуў, у нябёсах як мароз трымцеў,
Цябе ўзгадаў гэты дзіўны сьпеў...
Гук быў, і лёд адтаў...

УЗЬНЯСЕНЬНЕ НІНЭЛЬ ХАЛЕЦКАЙ ДА ЧАТЫРОХ СТРУМЕНЯЎ.

Нінэль вярталася праз цемру вуліц чорных
У свой дом, у свой кут прытульны, звыклы, ціхі,
Сьціскаў калючым халодным вецер подых,
Марозіў, як галінку абляпіхі.
Вакол ляжалі белыя сумёты,
Зіма сьнег шчодрой сыпала рукою,
Сьняжынак нестрым'анія палёты
Дзяўчыне не прыносілі спакою.

Яна ад сьнегу дзіўны твар хавала,
Ды раптам сьнег, мароз спынілі працу...
Нінэль як быццам бы рука трымала,
Як быццам вецер прымушаў падняцца...

Так, сапраўды! Яе трымае вецер!
Нясе яе над горадам пустынным,
Нясе яе над гэтым сьветам пыльным,
Над брудам, што скапіўся на плянэце.
Плывуць пад Нінай паркі, плошчы, скверы,
Плывуць заводы мёртвыя, будынкі,
Зьнікаюць атрыбуты чорнай веры,
Зьнікаюць тэатры, храмы, вежы, рынкі.

У начным палёце далягляд зьнікае,
Палёт дае Нінэль адчуць свабоду,
Яна ляціць, нясе ў сябе прыроду,
Сьвет брудны, нізкі ў аблоках тае.
Нінэль дзівосна ў прасторы ночы,
Яна нарэшце крок зрабіла ў неба,
Жыцьцёвым полымем бліскуча зьзяюць вочы,
І шэпча, шэпча сэрца: "Так і трэба!"
О шчасьце ёй, яна зірнула зь неба
На сьвет людзей, убачыла яго інакшым,
Убачыла яго ў імгле ўвядшым
І чэрствам, як стары кавалак хлеба.
І з таго часу ўжо жыцьцё ўспрымала
Інакш, чым сьмертныя сьляпяя,
Інакш, чым мерцьвякі жывыя,
Інакшай, іншай, вольнай, моцнай стала,
У іншае жыцьцё Нінэль уступала.

Нінэль узнялася над вечнасьцю, над часам,

Ужо растаў бятонны краявід,
Пазьнік у імгле знаёмы змрочны від,
Нінэль ляціць назло народам, расам.
Яна ўбачыла пад абалонкай прыкрай
Наш родны сьвет у сутнасьці сваёй,
Напоўненым прыродаю нязвычай,
Паветрам, Полымем, Вадой, Зямлёй.

Праз Сонца ўсепрысутныя прамені
Анёлаў чатырох абрысы ўзьнікалі,
Чатыры надпаветраных Струмені
Анёлы крыламі рупліва ўздымалі:
Масты чатыры для забытых словаў,
Чатыры носьбіта ідэяў, сноў і думак
Агульных для народаў, расаў, моваў,
Камунікацыяў бясконцых выратунак.

Нінэль на іх глядзела са здзіўленьнем,
Яна і ў снах не марыла аб гэтым -
Патрапіць на вяршыню сьвету. З захапленьнем
Яна сачыла за струменямі над сьветам.

І ў гэты час зьявіўся старац дзіўны.
Ён цьвёрда крок зрабіў Нінэль насустрэч,
Ён прыкаваў дзяўчыны зрок наіўны
І моўчкі ўказаў на зораў пустач.
У зорным россыпу раптоўна ноч зазьзяла,
І праз імглу прабіўся дыск чырвоны:
Так Сонца ўзышло і хутка стала
Праменьямі свае пісаць законы.

О Сонца, ты - наш бацька-абаронца!
Ты нам даеш цяпло, сьвятло праменяў,
Ты нас ахоўваеш, клапоцішся бясконца,
Штодзень узыходзіш над вянком Струменяў”.

Усё замерла раптам у сусьвеце,
Здалося, што спыніўся час,
Падобны вогненай камеце
Узьнік, пылаючы, Пегас.
Якою моццю крылы йгралі!
Быў поўным грацыі палёт,
Конь бег, імкнуўся ў зораў далі,
Конь несся, вынішчая лёд.
Пегас нес вершніка сьвятога
Зь вясёлым і натхненым тварам -
Ён жыць хацеў дзеля жывога,
Хацеў даць цела сьветлым марам.
Нінэль ён блаславіў усьмешкай.
Нінэль, чый позірк так блішчэў,
Недаўна быўшы простаю пешкай
Устала ў шэраг каралеў!

А перад Нінай старац зноў зьявіўся
І кінуў ёй пярсьцёнак у далоні.
Навокал іх туман густой разьліўся,
Пачулася, як заіржалі коні.
З туману выйшаў ціха рыцар чорны,
Вёў за сабой ён бледнага каня,
Ён абвясціў, што зьнікне Горад Горны,
Што дачакаецца плянета праўды дня,
І гэта будзе хутка, вельмі хутка -
Калі суцішыцца імкненьне да агня.

У тумане стала бачна лодка,
Рака, што падзяляе наш сусвет -
У вадзе плывуць нябачна душы продкаў
Да жэрлаў паміраючых плянет.
Нінэль прымае старца заклік немы,
Садзіцца ў лодку і плыве да зор.
Разбурваючы ўсе старыя схемы
Вада падточвае аснову Гор,
Вада нясе ў сябе прасторы, веды,
Вада дае дзівоснае жыццё,
Вада змывае тайны, страхі, беды,
Дае спакою і печалю пачуццё.

На чоўна дне Нінэль знаходзіць кубак,
Зачэргае сьцюдзёную вадку
І п'е. Пачуццё хваля, мар і думак
Растворвае сьвядомасьці руду.

Спакойна лодку несці ў зоры хвалі,
Разьмеранна пляскалася вада,
У той час Нінэль адчула моц пячалі,
У той час упала з плеч гадоў вузда.
Нінэль праз тры вялікіх брамы праплыла:
Пад першай скінула танкую абалонку,
Другая ёй свабоды дух дала,
А трэцяя спыніла думак гонку.

Ужо не бачна Сонца і Зямлі.
Нінэль зышла на зорную дарогу,
Нінэль ідзе праз зорныя палі,
Нінэль сьпяшаецца насустрач Богу.

І выйшаў ёй насустрач Чалавек
У адзеньне залатое апрануты,
Ягоны зрок праз усю прастору бег
І кожны быў тым зрокам ахінуты.
І вось Вандроўнік да Нінэль звярнуўся
Высокім тонам, голасам магутным,
Той Позірк, Голас, Розум, Сьвет імкнуўся
Нінэль сказаць аб неўміручым, сутным.
“Як Бог такі, якім здаюся я табе,
Нябёсы сьветлыя - то галава мая,
На небе зоры - дум маіх сямья,
Вада і мора - тулава мае,
Паветра - слых, вада - мае ступні,
А позірк - Сонца прамяні”.

У зорным россыпу шмат Голас той казаў,
Гук быў - і лёд адтаў.

Нінэль ляжала на асфальце шэрым,
І марыла ў спакойным забыцці,
Што стане новы розум сьмелым,
Што нешта зьменіцца ў жыцці.

Яна ўбачыла душу плянэты,
Адчула прыгажосць вышэйшай мэты,
Але разьбіўся ўрэшце дзіўны сон
Аб сталь, асфальт, шкло, дым, бетон.

Сьнежань 1997 года.

@ Miensk, 1998